

JOANNES EN GILLES JANSSONIUS VAN WAESBERGE.

TE AMSTERDAM EN TE DANTZIG.

Deze waren de eenige zonen van Johan Janssonius van Waesberge en van Elisabeth Janssonius te Amsterdam. Beiden staan op de Rotterdamsche geslachtslijst aangeteekend als jong overleden, hetwelk echter door hetgeen zij in het bedrijf hunner vaderen wrochtten en door den huwelijken staat, waarin beiden traden, wedersproken wordt.

Met nog vier zusters, waarvan twee in het huwelijk traden, en met hunne moeder overleefden zij den vader, na wiens dood zijn nagelaten boekhandel onder de volgende namen voorkomt:

De Weduwe van Wijlen Joannes Janssonius van Waesberge & Sonen, 1681.

De Erfgenamen van Joannes Janssonius van Waesberge, 1682.

Joannes en Gilles Janssonius van Waesberge alleen, en ook in Compagnie, 1682—1696.

De Janssoons van Waesberge, Janssonio—Waesbergii, 1676—1741.

Ofschoon de boekhandel der Van Waesberges te Amsterdam gedreven, onder de firma van De Janssoons van Waesberge, van den aanvang af de belangrijkste was, zien wij echter uit de aangegeven jaartallen, dat de leden dier firma ook op hun eigen naam een en ander uitgaven.

Voor de eerstgenoemde der hier vermelde firma's, leverde ik daarvan alreede het bewijs, en van de tweede willen wij gewagen, na vooraf opgeteekend te hebben wat ons van de beide broeders Joannes en Gilles is bekend geworden.

Joannes, den oudsten der broeders, vind ik ook genoemd Johan Janssonius van Waesberge Junior. Van zijne geboorte, waarschijnlijk te Amsterdam, werd mij niets bekend, alleen zag ik zijn huwelijk met Geertruid van der Hoeven aangeteekend. Of er kinderen uit dit huwelijk sproten, wordt nergens gemeld. Wij zien echter na hem te Amsterdam nog een mannelijken afstammeling der van Waesberge's, welligt zijn zoon, optreden; na hem vinden wij den naam van Van Waesberge in het midden der achttiende eeuw te Amsterdam niet

meer genoemd en verdwijnt aldaar met hun naam hun eens zoo beroemde handel.

Joannes is denkelijk in den aanvang van 1729 of iets vroeger overleden, blijkens den verkoop zijner boekverzameling.

De catalogus van deze boekverzameling, vroeger in het bezit van wijlen den Heer Jacobus Koning, kwam voor op de verkooping der gedrukte boekwerken van dien verdienstelijken boekenkenner, *Catalog.*, 2^e deel, bladz. 56, N° 390, en werd uit zijn boekenschat aangekocht door den Heer J. L. C. Jacob te 's Gravenhage; later kocht ik dien aan; de titel is: „*Catalogus Variorum et insignium in quâvis facultate et Linguâ Librorum maximam partem exquisitorum quos Singulari Studio collegit Joannes Janssonius à Waesberge, (dum viveret) Bibliopola Amstelædamensis, qui omnes publice distraherentur in ædibus defuncti die 15 Martii, (14 Junii) & sequentibus 1729. Amstelædami Apud Janssonio-Waesbergios. 1729. Ubi Catalogi distribuuntur, & Libri pridie ante Auctionem videri poterunt*”. 8°. 2 partes, 1 pars., 198 pp., 2 pars. 154 pp.

Het is dezelfde Catalogus, die bladz. 45, N° 257 op vermelden *Catal.* van wijlen Jac. Koning nogmaals voorkomt; welk exemplaar in het bezit kwam van den Heer Frederik Muller te Amsterdam.

Uit den titel nu van dezen Catalogus vermeenen wij gerechtigd te zijn, deze boekverzameling aan Joannes Janssonius van Waesberge Junior en niet aan diens vader toe te mogen schrijven, ofschoon deze tot die verzameling, welke zoo belangrijk genoemd wordt, voorzeker het zijne kan bijgedragen hebben. Het laat zich niet denken, dat men van iemand, die omstreeks 1682 overleed en van wien afstammelingen bestaan, in 1729 schrijven zal: ten huize van den overledene; ook komen op den Catalogus vele jaartallen voor van werken eerst na den dood van den vader uitgegeven.

Dat Joannes Junior op eigen naam boekwerken uitgaf, zullen wij straks zien.

Evenmin als van Joannes vinden wij de geboorte van zijn' jongeren broeder Gilles opgeteekend. Ook hij trad in den echt en wel met Maria Cortgemet. Of de datum en het jaartal, dat bij zijn naam gevonden wordt, 20 April 1679, op dit huwelijk doelt, kan ik niet bepalen.

Zijn naam wordt ook wel Gillis en Ægidius Janssonius van Waesberge geschreven. Hij gaf insgelijks op zijnen naam boekwerken uit. Het is echter buiten kijf, dat zij broeders waren, zooals wij dit dan ook bevestigd vinden in: „*Corn. à Beughem Bibliographia Mathematica et artific. nov. etc. Amst. Apud Janssonio-Waesbergios 1688*”, in 12, alwaar, p. 466, eene opdracht door v. Beughem, na die aan de Blaen's, aldus luidt:

„Ut &

Viris Spectatissimis

D.D. Joanni & Ægidio Janssoniis à Waesberge, Bibliopolis
huic Gedanensi illi Amstelodamensi æque celeberrimis.

Fratribus respective Germanis, de se optime meritis
omnique honore & affectu prosequendis.”

Uit deze opdracht blijkt het mede, dat deze firma inderdaad, gelijk ik bladz. 125 mijner uitgave van 1859 vermoedde, en in mijne „*Nouvelles notices sur les van Waesberge*” (1) nader bevestigde, en te Amsterdam en te Dantzig tevens een établissement had, zoo als dan meerdere, hierna op te geven titels hunner boekwerken en andere bescheiden, ons dit te kennen geven. Ik bezit een eigenhandig schrijven van Joannes van Waesberge uit Amsterdam, gedagteekend 27 April 1696 aan zijne tante Maria Janssonius „Wed^{re}. Joannes van Almelveen, onder het adres van: „Mijn Heer, de Heer Theodorus Janssonius ab Almelveen Medicinæ Doctor Tot Gouda”, die, naar 't schijnt, toen uit eene ziekte herstellende was. Dezen brief deel ik, daar hij een sprekend bewijs van de familie-betrekking met Dantzig aan de hand geeft, mede (2).

Of Gilles kinderen had, kan ik niet bepalen. De verschillende geslachtlijsten stemmen niet overeen: zoo als ik boven aangaf, teekent er eene aan „jong gestorven”; eene andere heeft „obiit coelebs” en toch vinden wij weder in J. G. Meusel Lexikon der vom. Jahr 1750 bis 1800 verstorb. Deutsch. Schriftsteller. Leipz. 1802—16, 15 Vol. in 8. 14ter Bd. (1815), S. 303. „Zu Danzig starb am 24 Februar 1776 Johann Anton von Waesberghe, geb. daselbst 1713. Rathsherr der Rechten-Stadt Danzig. Gab heraus u. s. w.” — Van wien nu stamde deze af? — De ook in de *Nouvelles* besproken brief van 27 April 1696, dien ik mededeel, schijnt tevens regt te geven eene meerdere uitgebreidheid hunner betrekkingen daar ter stede, dan Gilles alleen, te veronderstellen.

MANUDUCTIO ad Coelum. Medullam continens Sanctorum Patrum & veterum Philosophorum. Auctore D. Johanne Bona S. R. E. Tit. etc. Juxta Exemplar Romæ excusum. (Een grieksch kruis, waaronder de Letters J. H. S.) Varsaviæ. Prostant Gedani Apud Janssonio-Waesbergios, 1676, in 16, 134 pp. L.

PRINCIPIA et Documenta Vitæ Christianæ. Authore Em. D. Joanne Bona ... Juxta Exemplar Romæ excusum. Varsaviæ, (Het kruis als boven) Prostant Gedani. Apud Janssonio Waesbergios, cId Io cLXXVI, in 16, 187 pp. et Index. L.

Net van druk. Beide werkjes komen bij mij in een bandje voor.

CATALOGUS LIBRORUM officinæ Ægid. Janss. à Waesberge. Gedani 1679, in 8.

Cat. Universalis c. pretiis door Abr. Ferwerda te Leeuw. 1e D. 6de St. Letter C. bl. 89.

CATALOGUS LIBRORUM Officinæ Ægid. Janss. à Waesberge Continuatio 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Ibid, 1680, in 8. Aldaar.

MEDULLA CHEMIE. Auctore Joanne Francisco Vegano Veronesi, Gedanus (Dantzick) Apud Ægidium Janssonium à Waesberge 1682, in 12, 29 pp. Guypers van Velthoven.

VERHANDELING van den Godtsdienst, Legerschikking, Krijgstucht, en Badstoven der oude Romeinen, door Wilhelm du Choul, Raadsh. enz., uit het Fransch, door M. Smallegange, Rechtsgeleerde. t'Amsterdam, By Joannes en Gillis Janssonius van Waesberge, 1684, in 4. Met opdracht, 339 bladz. en bladwijzer, verrijkt

(1) Zie Bl. B. B. Tome XIX, 334.

(2) Zie Bijlage T.

met een groot aantal medaillen en vele figuren. L.

VERH. VAN DE Legerschikking en Krijgstucht der Romeinen, van de Badstoven en oude oefeningen der Grieken en Romeinen, door W. du Choul, uit het Fransch, door M. Smallegange. t' Amsteldam, By Joannes en Gillis Janssonius van Waesberge, 1684, in 4. Met opdragt, 147 bladz., bladwijzer en figuren. L.

Beide Verh. behooren bijéén. Voor de eerste is een gegrav. titelplaat.

ANT. DE HEIDE, M. D. *Ontleding des Mossels en Ontleed-, Genees- en Heelkundige Waarnemingen*. Beide met köpere platen versien. Uit het latyn vertaelt door Theod. Jansson van Almeloveen, M. D., nog des selfs: *NIELIGT DER APOTHEKERS*, of noodige Aanmerkinge omtrent de misslagen in 't bereiden der Artzenye, en de bedriegelykheit der Piskykerie (1). t' Amsterdam, by Joannes en Gilles Janssonius van Waesberge, 1684, kl. in 8. Het 1^e werkje beslaat 288 bladz. en bevat 14 platen. Het 2^e werkje beslaat 82 bladz., behalve de inhoudstafel.

De woorden in cursief zijn op den titel in het rood gedrukt.

DE WERKEN VAN MARS of de Konst des Oorlogs. Verdeeld in drie deelen. Waarvan 'teerste enz. Benevens een omstandige Verklaring der Turksche Krijgs-Magt, so tot Aantasting als Verdediging, verciert met meer dan 400 konstige Kopere Platen. Door Allain Manesson Mallet, Mathematicus, . . . Ingenieur etc. Den Tweeden Druk met meer dan 100 platen vermeerdert en doorgaens verbeterd. Uyt het Frans vertaalt. t' Amsterdam, By Joannes en Gillis Janssonius van Waesberg (sic) en Compagnie, 1686, in 8. L.

In het 2^e en 3^e deel is de naam goed gedrukt. 1^e deel, Privilegie, waar wij zien, dat de Wed. van Jacob Meurs aan Joh. en Gillis Janssonius van Waesbergen het octroy,

aan wijlen haren man 14 Dec. 1671 verleend, tot het drukken en verkoopen van dit werk, overdoet bij Notariële acte van 7 Maart 1685, en 383 bladz. 2e deel, Voorrede en 352 bladz. 3e deel, Tafel en 406 bladz.

Een zeer goed uitgevoerd werk. Ik bezit nog eenen druk van dit werk, Leyden, by Pieter van der Aa, 1695, 3 d., in 8 met pl. Op den gegraveerden titel van het eerste deel staat: à Amsterdam, 1686.

DER STADT DANTZIG. Historische Beschreibung worinnen von dero Ursprung / Situation, Regierungs-Art / geführten Kriegen / Religions- und Kirchenwesen ausführlich gehandelt wird. Verfasset und zusammen getragen durch Reinhold Curicken Secretarium. Im Jahr Christi 1645. Anitzo aber mit sonderbahrem Fleisz / nebst vielen dazu gehörigen Kupferstücken in öffentl. Druck auszugegeben von Georg Reinhold Curicken. Anno Domini 1686. Und mit vielen neuen Additionibus vermehret und continuiert bisz auff die gegenwertige Zeit. Amsterdam und Dantzick. Verlegt durch Johan und Gillis Janssons von Waesberge, Buchhändlern 1687, in fol. goth. lett. L.

Frontispice, Titel, opdragt 4 bl., register 3 bl. Lobgedicht 1 bl.; des Autoris Dedication 4 bl. portr. v. den auteur. 452 bl. in 2 kol. Register 8 bl. met 48 platen, waarvan het meerendeel tusschen den tekst gedr. en tegenover pag. 173 een portret v. B. Keckerman.

(NIC. VENETTE), *Tableau de l'Amour Considéré dans l'Estat du Mariage. Divisé en quatre Parties etc.* A. Amsterdam, Chez Jean & Gilles Jansson à Waesberge. 1687, in 12, 552 pp. et Table. L.

Met de sfeer der Elseviers op den titel.

DEN GEVALLEN ENGEL. WEERELOOS. En desselfs Onmacht, en kracht, klaarlijk vertoont uyt de Schriftnuur, het Geestelijk en Wereldlijk Recht, als mede uyt de Historien. Door Mr Lucas van Gunst, Rechtsgeleerde. Men vindtse te koop t' Amsterdam,

(1) Op bladz. 125 staat eene vroegere uitgave van 1662 vermeld.

by Joannes en Gillis Janssonius van Waesberge 1692, IV en 52 bl.

Meulman C. P. N° 6845.

EEN HISTORISCH en Godsgelceerd register der uitgelezenste verschillen van den Godsdienst, met de Grieken, Oosters- en Joden, en de nieuwe vijanden der H. Schriftuur. De fonteinen der dwalingen enz. In het Latijn beschreven door ... Frid. Spanhemius ... vert. door Mein. Boezeken. t' Amst. bij Joannes en Gillis Janssonius van Waasbergen. 1692, in 8, 47 bladen.

DE GROOTE WAERELD in 't klein geschildert, of schilderagtig tafereel van 's weerelds schilderijen, verklar. de hooftverwen, haare verscheide mengelingen in oly en derzelver gebruik. Kortelyk vervat in zes boeken enz. van Wilhelmus Beurs, schilder. t' Amst. bij Johannes en Gillis Janssonius van Waasberge 1692, in 12, 14 bladen.

HET LEVEN VAN SIXTUS de vijfde, Paus van Rome enz. t' Amst. Jan en Gillis Janssonius van Waasbergen 1693, 3 Dl., in 12.

C. F. MENESTRERII S. J. Philosophia Imaginum, id est Sylloge Symbolorum amplissima, qua plurima Regum ... aliorumque Virorum in Europa praestantium ... sunt congesta, methodoque succincta exhibita. E lingua Gallica in Latinam exhibita. Amst. et Dantzig apud Waesbergios 1694, in 8.

ONDERSOEK VAN de Zede-konst van Benedictus de Spinoza, en een Verhandeling van God en desselfs eigenschappen. In het Latijn beschreven door de H^r Christophorus Wittichius, In zijn leven Prof. der Godgel. in de Hoge School tot Leiden. Vertaald door Abraham van Poot, M. D. Tot Amsterdam, Bij Joannes en Gillis Janssonius van Waesberge, 1695, in 4, opdr. voorr. 576 bladz. L.

D'OCTAVIUS VAN M. Minucius Felix. handelende van de Ydelheid der Afgoden. Ofte het Christendom tegen het Heidendom verdedigt. Uyt het Latijn vertaalt, en met eenige Aanteekeningen verrykt, door Mr A. Elze-

vier, regtsgeleerde. t' Amsterdam, By Johannes en Gillis Janssonius van Waesberge, 1696, in 8, 126 bladz. behalve het voorwerk. L.

P. D. HUETII, Episcopi Abrincensis, Tractatus de situ Paradisi terrestris, ad Academiae Francicae Socios. Nunc primum Latine factus, ab Auctore recognitus, emendatus & auctus. Accedit ejusdem Commentarius de navigationibus Salomonis. Qui nunc primum prodit. Excudunt Amstelædami Henr. & Vid. Th. Boom. J. & Æg. Janss. à Waesberge, Ger. Borstius, Ab. à Someren, J. Wolters; et Ultrajecti, Guil. van de Water, 1698, in 8. Præfatio, 194 pp. 2 Indices, et tabula situs Paradisi. L.

FREUDEN-BEZEUGUNG der Stadt Dantzig über die Höchst-erwünschte Königliche Wahl und darauf Glücklich erfolgte Krönung des durchläuchtigsten, grosz-mächtigsten Fürsten und Herrn, Herrn Augusti des Andern, Königes in Pohlen, Grosz Fürsten in Litthauen. Wobey HÖCHST GEDACHTER MAJESTÄT Königlicher Einzug in besagte Stadt, die daselbst aufgerichtete Ehren-Pforten, gehaltenes Feuerwerk, und was sonst denckwürdiges Vorgefallen, bisz an dero Königlichen Abzug. Wahrhaftig beschrieben, und alles in Schönen Kupffern repraesentirt wirt. Verfasset und zum öffentl. Druck befördert von G. R. Curicke Dantzig, Verlegt durch Gillis Jansson von Waesberge, 1698. Gedruckt bey J. Z. Stollen. Titel en 6 bl. 8 of 9 platen, 54 bl. in 2 kol., in fol.

JOANNES MICHAELIS VON DER KETTEN, Apelles symbolicus, exhibens seriem amplissimam symbolorum. Amst. et Gedani, apud Janssonio Waesbergios, 1699, 2 Vol. in 8, c. fig.

B. Hulthem Vol. IV N° 24417.

THESAURUS theologico-philologicus sive Sylloge dissert. ad selectiora et illustriora V. et N. Testamenti loca. Amst. 1701 et 1702. II Vol. in folio. Excudunt Henricus & Vidua Theod. Boom. Joannes & Ægidius Janssonii à Waesberge, Gerhardus

Borstius, Joannes Wolters, et Ultraj.
Guilielmus van de Water & Guiliel-
mus Broedelet, in fol.

C. Bibl. Dav. N° 86.

PUB. OVIDIUS NAZOOS Herschepping,
in Nederduitsch dicht vertaelt door
J. van Vondel. Verrijkt met de his-
torische, Zede- en Staetk. aenmerk.
Van den Heere, Pieter Du-ryer,
Lidt der fransche Akademie. Nu

eerst vertaelt en in 't licht gegeven.
Met schoone kopere platen. T' Am-
sterdam, By P. en J. Blaeu, J. en
G. Janssonius van Waesberge, Boom
en Goethals, 1703, in fol.

Daarachter met doorloopende paginering,
doch met een afzonderlijken titel:

PARIS OORDEEL. Tafelspel door P. C.
Hooft, Drost van Muiden. t' Amst. Bij
dezelfden, 1703, 't geheel 538 bladz.,
6 bladw. en 16 voorw. L.